

БӨЛІМ: ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тілді дұрыс қолдана білу - жауапкершілік

ЖАРИЯЛАНДЫ
22.05.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/153742/

Тұрғанбайқызы Асылайым

Тілді дұрыс қолдана білу – адамзат үшін үлкен жауапкершілік. Бұл ұғым тек тілдің грамматикалық және лексикалық заңдылықтарын сақтау ғана емес, сонымен қатар, сөзді дұрыс жеткізу, оның әсерін және салдарын ескеру мағынасын да қамтиды. Эссе барысында осы тұжырымдаманы жан-жақты қарастырамыз.

Ең алдымен, тіл – қарым-қатынастың негізгі құралы. Адамдар арасындағы түсіністік пен келісім тіл арқылы жүзеге асады. Сондықтан әрбір сөз, сөйлем немесе ой, адамды немесе қоғамды қозғай алатын күшке ие. Дұрыс қолданылған тіл адамды шабыттандырып, рухын көтере алады, ал қате немесе орынсыз қолданылған тіл қайшылықтар мен дау-дамайға әкелуі мүмкін.

Тілді дұрыс қолданудың бір маңызды аспектісі – мәдениет пен дәстүрге құрмет көрсету. Әр халықтың өзіне тән сөздік қорлары, сөз тіркестері мен мақал-мәтелдері бар. Оларды дұрыс түсініп, дұрыс қолдану арқылы біз сол халықтың мәдениетін құрметтейміз. Мысалы, қазақ тіліндегі «Жеті рет өлшеп, бір рет кес» деген мақалдың мағынасын дұрыс түсінбей, оны орынсыз қолдану әдепсіздікке әкелуі мүмкін.

Сонымен қатар, тілдің этикалық қырын да естен шығармауымыз керек. Әдепті, сыпайы және сындарлы тіл қолдану қарым-қатынасты жеңілдетеді, дау-жанжалдарды болдырмайды. Керісінше, дерекі, қатал немесе қорлайтын тіл қоғамдағы түсініспеушілікті, бөліністі туындатады. Сондықтан әрбір адам өзінің сөзін айтпас бұрын, оның басқа адамдарға қалай әсер ететінін ойлауы керек.

Тілді дұрыс қолданудың тағы бір маңызды қыры – білім мен ақпаратты дәл жеткізу. Ғылым мен білім саласында дұрыс, нақты тіл қолдану аса маңызды. Мысалы, медицинада немесе құқық саласында орынсыз қолданылған сөз немесе термин үлкен қателіктерге, тіпті адам өміріне қауіп

төндіруі мүмкін.

Қорытындылай келе, тілді дұрыс қолдану – үлкен жауапкершілік. Әрбір сөздің артында үлкен мән мен мағына жатыр, сондықтан біз тілді тек қарым-қатынас құралы ретінде ғана емес, сонымен қатар, қоғамдағы түсіністік пен келісімді нығайтатын құрал ретінде де қарастыруымыз керек. Тілді дұрыс қолдана білу арқылы біз бір-бірімізді түсініп, сыйлап, құрмет көрсетіп, қоғамымызды жақсарта аламыз.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.